

Colecția
Școala ardeleană de proză

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Prozele selectate au fost scrise între anii 1986 și 2016
și au apărut în volume ori diverse reviste literare.

© Editura Școala Ardeleană
Cluj-Napoca, str. Mecanicilor nr. 48
Redacția: tel 0364-117.252; 0728.084.801
e-mail: office@scoalaardeleanacluj.ro,
redactie@scoalaardeleanacluj.ro
Difuzare: tel/fax 0364-117.246; 0728.084.803
e-mail: difuzare@scoalaardeleanacluj.ro,
esadifuzare@gmail.com
www.scoalaardeleanacluj.ro

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Națională a
României

ISBN 978-606-797-365-5

Editor: Vasile George Dâncu
Coperta: Alexandra Mureșan
Corectură și tehnoredactare: Sandra Cibicenco

radu țuculescu

uscătoria de partid
blitz-proze

Prefață: Petru POANTĂ
Texte critice: Adina DINIȚOIU, Vasile GOGEA
Ilustrații: Renata Vivien BARNA

Cluj-Napoca, 2019

cuprins

Hilara actualitate (Prefață de Petru Poantă)	9
Papanași.....	15
În spiritul colaborării	17
Uscătoria de partid.....	19
Așteptându-l.....	21
Vai, ce bine va fi!	23
Jocul de-a primăvara	26
Cartierul și cainii (I).....	30
Cartierul și cainii (II)	33
Cartierul și cainii (III)	36
Didi și sexul	38
Dragoste și pasiune	41
Popică.....	44
Căldură umedă	47
Din teamă.....	49
Zero.....	51
Hotărâre	53
În spatele ferestrelor largi	55
Variațiuni pe o temă dată.....	57
Sora Aurica	62
Din plăcileală.....	64
Papagali	67
În stațiune	71
De vânzare	74
Omul cu roaba.....	77

Podul de piatră	79
Cu trenul	82
În autogără	85
Şanţuri	88
Cuplu	90
Viaţa de după-masă	93
Concurs	95
Vom face totul	97
Despre bec	100
Decret	102
Porcul nostru cel de toate zilele	104
În umbra zvonului	106
Românul erectil (I)	108
Românul erectil (II)	111
Traian şi câinele	114
Satul Gotha	117
Două prietene	119
Ghici unde merge autobuzul?	121
Puiul	125
Un cartof, doi cartofi	128
Noul prieten al omului	130
Propagandă electorală	132
Pitecantrop şi pitecantroapă	134
Din greşelă	136
Dialog	139
E toamnă iar	142
Bombonele Mozart	144
Picioarele epilate/ sunt ca sareea în bucate/ măi măi	146
Peisaje idilice	149
Excursii citadine	151
Locuri de agrement	153

O iniţiativă	156
În tren	158
Printre bolnavi	161
Poezie	163
În lift	165
Definiţie	167
Picameri şi bordurieni	169
Lacrima lui Mihai Viteazul	173
La cafea	177
Bingo în piaţă	181
Fără fum, fără ţigări	185
Capacul şi pupaza din fontă – criminali în serie	189
Love story	193
La Mela, pe Canalul Morii	196
Morcovi, țelină apio şi puțin ghimbir	199
O căsuţă în Malta ori în Mallorca	203
Carton lipit în geam	207
Obiective turistice	209
Revelion	211
Între acte	213
Artistul	215
Ceaşca de ceai	217
Ciolanul preistoric	219
Scrisori către președinte	223
Un virtuoz al genului scurt <i>(Text critic de Adina Dinițoiu)</i>	279
Omul fără vanităţi <i>(Text critic de Vasile Gogea)</i>	285

papanași

Marea pasiune a Paraschivei sunt papanașii. Momentele sale de adevărată fericire sunt cele când scoate bulgării gălbui din apa clocoită, îi tăvălește prin pesmet, apoi îi stropește cu zahăr pudră și toarnă deasupra lor smântână din abundență. Îi servește oricui se nimereste a fi în casă, fierbinți. Și-a făcut o faimă printre cunoștințe și e extrem de mulțumită.

Viața i s-a scurs astfel, ani în sir, ca o lungă și unică zi luminoasă, cu momentele sale de vîrf, când papanașii aburinzi excitau nările. Dacă nu avea musafiri, și-i pregătea pentru ea cu aceeași atenție și migală, comportându-se ca la un adevărat ritual. Îi mâncă încet, niciodată în grabă, apreciind fiecare înghiștură cu câte un oftat adânc, vibrând a satisfacție. Uneori le adresa cuvinte drăgăstoase bulgărilor gălbui și fragezi, ca unor mici și drăgălașe ființe vii, fără de care nu concepea rațiunea de a trăi.

Era fericită Paraschiva și nu înțelegea, sub nicio formă, de ce se agita oamenii din jurul său, de ce sunt nervoși, nemulțumiți, își fac tot felul de probleme, sunt neliniștiți, spăimoși ori... de-a dreptul nefericiți. Cu asemenea papanași, cum poți să nu iubești viața? Paraschiva privea, cu nedumerire, în jur și ridica din umeri.

Într-o zi bulgării gălbui, scoși din apa fierbinte, se întărira pe loc ca niște ghiulele. Ușor speriată, făcu repede altă porție. Dar, de cum îi scotea din apă, se întăreau ca piatra. Paraschiva verifică foarte atent compoziția, însă nici a treia oară nu reuși. Se lăsa sfârșită pe un scaun unde zăcu un timp, revenindu-și greu. Apoi continua până după miezul nopții, cu multă înverșunare.

Umpluse întreaga bucătărie cu bulgări gălbui, tari ca piatra, în care nu intra nici furculița, nici cuțitul.

Frântă, își trase un scaun în fața ferestrei pe care o deschise larg. Se așeză pe el și se stinse până spre dimineață, fără dureri, în timp ce privea afară, cu ochii lărgiți de o enormă nedumerire și uluială.

în spiritul colaborării

Doamna Cireșica Pagubă a hotărât să pornească și ea o inițiativă particulară, doar a fost întotdeauna o femeie cu idei pe care, însă, nu le-a putut pune în practică niciodată, din vina vremurilor ostile. Din cauza vremurilor ostile.

Viața ei s-a derulat ca un mosor de ată scăpat pe trepte. A avut, timp de 15 ani, un iubit, mecanic de locomotivă. O vizita cam o dată pe săptămână. De obicei, ajungea la ea în apartament beat și pus pe harță. După 15 ani de conviețuire sporadică, Cireșica l-a întrebat, hotărâtă, când are de gând să o ia de nevastă. Mecanicul i-a răspuns, la fel de hotărât, că mai bine se culcă cu locomotiva decât să se însoare cu ea, ceea ce a dus la ruptura definitivă.

Doamna Cireșica este o floare, ca orice femeie. Este o floare căreia apa proaspătă nu-i mai ajută să-și desfacă petalele. Dar Cireșica este o femeie plină de energie iar noua conjunctură îi oferă șanse multiple ca să și-o consume în mod constructiv. A citit ziarul *Inițiativa particulară*, apoi ziarul *Afaceri rapide* apoi ziarul *Cum să faci un milion* și s-a convins de șansele extraordinare pe care i le oferă noul regim. A început, deci, să umble după autorizație și a obținut-o într-o lună, ceea ce i s-a părut un record absolut. Avea la CEC o sumă frumușică, adunată de pe vremea când spera să o ia de nevastă mecanicul de locomotivă. Într-o afacere nu poți porni fără să investești, firesc, și cu atât mai bine

dacă nu ești nevoie să faci împrumuturi. Ideea doamnei Cireșica a fost pe cât de simplă, pe atât de genială. Și-a deschis o gheretă în stația de autobuze, lipită de cea a vânzătoarei de bilete. Firma *Cireșica* oferă sucuri naturale și prăjiturele de casă celor care așteaptă mijloacele de transport în comun, făcându-le aşteptarea mai ușoară. Pe perioada anotimpului rece va propune clienților-călători gogoși fierbinți, să le încâlzească sufletele și să le calmeze nervii. Inițiativa doamnei Cireșica se anunță prosperă, până când, în urmă cu câteva zile, un bărbat și-a lipit nasul de geamul gheretei și i-a rânjit. Era mecanicul de locomotivă.

– Îți merge bine, iubițel?, a întrebat-o, fără altă introducere.

– Pe tine asta nu te privește, i-a replicat Cireșica.

– Ba da, i-a replicat imperturbabil bărbatul, acum sunt șofer de autobuz.

– Ei, și? dădu din umeri, ironic, Cireșica.

– Și vom deveni parteneri, deoarece... autobuzul ar putea nimeri în gheretă, știi tu, motor hodorogit, nu există piese de schimb, bate vântul tare...

Cireșica a făcut ochii mari și-a vrut să spună: atâta pagubă! Dar cuvintele i-au murit pe buze. A respirat adânc, apoi a umplut un pahar mare cu sirop de mentă și a împachetat câteva bucăți de prăjitură cu vișine.

– Sper că n-ai lăsat vișinele cu sâmburi, cum îți era prostul obicei, a mai zis bărbatul, în timp ce-și dezlipcea nasul de geam.

uscătoria de partid

Soția mea a spălat ieri trei brațe de rufe, cu detergent de export miroșind a primăvară. Mai exact, a folosit mașina de spălat „Automatic” care face numeroase operații. Dar nu usucă. Soția m-a rugat să carufulu sus, în uscătoria blocului, uscătorie aflată deasupra apartamentului nostru. M-am mirat. Era prima oară când își exprima o asemenea dorință. De regulă, uscam rufele pe balcon. Dacă tot le spălăm în familie, de ce să le amestecăm apoi cu altele străine? N-am comentat. Treaba soției, e sectorul în care ia hotărâri în exclusivitate. Am pornit-o pe scări, cu ligheanul aburind în brațe. În fața ușii de la uscătorie am înțepenit de uimire. Se auzeau voci puternice, răstite. S-or fi certând vecinii din cauza funiilor! Te pomenești că nu mai am loc să-mi atârn lenjeria, mi-am zis.

Am deschis ușa cu sfială. Înăuntru, fum gros de țigări fine. Numeroși bărbați stăteau îngheșuiți pe bânci de lemn, în scunda încăpere mohorâtă. Unul dintre ei se repezi asupra mea, ca un vultur flămând și zbieră:

– Ce cauți, bă, aici?

– Păi, dom'le, am bâiguit eu arătând ligheanul, am venit cu rufe.

– Tânările, eu sunt tovarăș, asta în primul rând, a șuierat el, iar în al doilea rând, tu nu vezi că-i sedință?

În momentul acela am avut o revelație. L-am recunoscut după mutră și limbaj. Era un fost activist expert, pe vremuri, în toate domeniile de activitate atât umană cât și... animală, care nu apucase, în aceste timpuri noi, niciun oscior de ros, aşa cum apucaseră alți foști colegi de-a săi.

– Dar aceasta este uscătoria noastră, i-am zâmbit eu, proprietate personală...

– La naiba, a rânjit el, nu pentru multă vreme, băiețaș. Tocmai dezbatteam punctul unu al mărețului nostru program pus în slujba poporului. Adică, naționalizarea pe care o vom înfăptui în timp optim, după ce vom ajunge, iarăși, sus!

I-am vîrât ligheanul în burtă. A icnit scurt. I-am șoptit la ureche:

– Sus... adică pe acoperiș, aşa-i tovarășe? Dar ia spune, la uniforme nu v-ați gândit?

S-a holbat la mine, roșu în obrajii.

– Ai dreptate, viermișor, a replicat. De asta am uitat. Fac imediat propunerea. O supunem dezbatelor.

Cu aceste ultime cuvinte mi-a trântit ușa în nas. Am coborât și i-am povestit soției, râzând cu poftă, cum uscătoria noastră de bloc s-a transformat în uscătorie de partid și ce idei mărețe bântuie prin ea. Cum se țin ședințe printre chiloței și izmene. Soția nu a schițat un zâmbet. Preț de câteva minute a curățat cartofi fără să scoată o vorbă. Apoi a șoptit.

– Va trebui să ne mutăm.

N-am îndrăznit să o întreb unde anume.

așteptându-l...

Acum e o plăcere să stai în gară și să aștepți trenul. Difuzorii de presă te îmbie cu tot soiul de publicații, una mai atractivă decât cealaltă. Pe prima pagină, femei frumoase îți trag cu ochiul. În paginile din mijloc, alte femei îți arată sânii năucitori, pântecul fremătător, coapsele desfăcute săgalnic... Cele mai pudice își arată doar fesele. Ești copleșit de plăcere și uimire. Până mai ieri, asemenea forme credeai că există doar la capitaliști. Ba se pot cumpăra și romane, format de buzunar, palpitante, incitante, educative, cum ar fi *Dragoste cu forță* ori *Dacă te prind, să vezi ce-ți fac* ori *Agentul Ako Sanyoko își ascute privirea*.

Tocmai mă încălzeam răsfoind o broșură puternic ilustrată și ingenios intitulată *Dacă poți... pot*, când aud la difuzoare următorul anunț: *Rapidul 36 întârzie necunoscut!* Din cauza căldurii interioare, crezusem că auzul meu o luase razna. Dar anunțul s-a repetat cu aceeași voce nazală și indiferentă: *Rapidul 36 întârzie necunoscut.* Åsta era rapidul meu. M-am repezit la ghișeul de informații, împreună cu alți călători contrariați. Pe mine necunoscutul, în general, mă sperie și-mi produce frisoane pe șira spinării.

Duduia din spatele geamului nici nu ne-a lăsat să deschidem gura.

Pe mine să nu mă întrebați nimic, a șuierat ea, aşa a trebuit să anunț, stimați cetăteni ori domni, că altcumva nu vă mai pot numi! Dacă veți aștepta o oră, sau o zi, habar n-am. Am vorbit cu stația X, abia i-am prins, și nici ei nu știu mai mult decât că întârzie, iar cu alte stații n-are sens să mă chinui să iau legătura, telefoanele-s date dracului, țiuie, păcăne, scot sunete extraterestre parcă au înnebunit, nici în oraș nu poți vorbi, știți prea bine. Semnal la mobile nu avem, de ce dracu să avem!! Important e să plătim abonamentul! Rapidul ăsta a plecat din gara de pornire, asta-i sigur, dar undeva, între stații, întârzie... Pe câmp, printre lănuri, dracu știe! Mai mult nu vă pot spune!

– Bine, dar... noi ce facem? îndrăznesc să întreb, timid.

– Nu sunt agenție de dat sfaturi, îmi trântește duduia replica. Acum sunteți liberi! Faceți ce vreți.

Măi, ce idee! mi-am zis. Ce-ar fi să deschid o agenție particulară de dat sfaturi? Aș fi primul... Da, dar pe mine necunoscutul mă cam sperie. Am cumpărat romanul *Dacă te prind să vezi ce-ți fac* și m-am așezat în sala de așteptare. Tot vine rapidul ăla până la urmă, mi-am zis și am început să citesc. Dacă voi termina romanul iar rapidul nu va sosi, atunci... Atunci oare ce-o să fac? Dumnezeule, cât de incomodă este libertatea asta! Mai bine să ți se ordone cum să te îmbraci, cum să umbli pe stradă, cum să râzi, cum să-ți faci planul, cum să aplauzi și... cum să aștepți trenurile care întârzie necunoscut.

vai, ce bine va fi!

În vagonul comun al acceleratului domnește un aer gros ca o pastă de roșii. Florica s-a descălțat și-și mișcă degetele de la picioare cu intenția de-a le aerisi. În fața ei, un Tânăr slab și deșirat îi privește cu duioșie pieptul plin, dezgolit pe jumătate, împânzit de bobite mici, strălucitoare, de sudoare. Trei băieți de-o șchioapă se află alături de ei pe banchetă. Sunt blonzi, desculți, îmbrăcați doar în chiloți cafenii și maiouri de-o culoare incertă. Cel mai răsărit dintre ei creștează artistic o porțiune din banchetă, cu vârful unui briceag. Cel mai mic urlă, brusc, că-i este foame. Florica scoate dintr-o sacoșă ouă, pâine, roșii plus o bucată de salam umed. Curăță câte un ou pentru fiecare băiat, împrăștiind cu grijă cojile pe jos. Își curăță și ei unul, pe care și-l pune-n poală, pentru a putea împărți câte o felie de pâine, una de salam și câte o roșie. Banchetele sunt folosite drept masă. Copiii mușcă din ou, îl lasă pe banchetă ca să poată apuca roșia să muște și din ea. O mâna le este ocupată de pâinea cu salam. Din când în când, felia de salam le scapă printre degete și se întrec care să o ridice mai repede de pe jos. Florica mușcă și ea din ou și din pâinea cu salam, privindu-i încântată.

– Oamenii blonzi, zice Tânărul în timp ce destupă o sticlă cu un lichid tulbure, am auzit că-s foarte